

Sikt/UNIT
v/Anders Stubban
Postboks 4769 Sluppen
7465 TRONDHEIM

Dato: 03.02.2022

Vår ref.: 22/00118
Deres ref.: 22-00009-1

Saksbehandler: Hebe Gunnes

Høringsinnspill - konseptvalgutredning for TILDE

OsloMet støtter den overordnede målsetningen med TILDE-prosjektet med å etablere nasjonale fellesløsninger for forskningsadministrative data og tjenester for kunnskapssektoren, men advarer mot å favne for vidt, med kompleksiteten det vil medføre. Det kan være tidsbesparende om sentrale registre koordineres på et nasjonalt nivå, og at data hentes fra en felles MDM-tjeneste. Det er imidlertid ikke gitt at løsningen som skisseres i konsept 2, ved at disse nasjonale registrene samles under Sikt-plattformen, er den beste.

Konseptutvalgsutredningen (KVU) i TILDE-prosjektet er gjort i samarbeid med aktører i UH-sektoren og helsesektoren. OsloMet mener det er viktig å se hele kunnskapssektoren under ett, og at det tas høyde for å inkludere andre sentrale aktører, for eksempel fra instituttsektoren, når prosjektet tas videre til neste fase.

Det er mange aktører som jobber med, eller har jobbet med, ulike tilnærminger til den samme problemstillingen, eller med overlappende eller tilstøtende problemstillinger. Vi nevner Masterdatakilder for forskning (Unit), IAM-prosjektet (Uninett), Koko-forsk (Forskningsrådet, NIFU og Kunnskapsdepartementet), Datadeling i høyere utdanning og forskning (Unit), NVA/Cris (UNIT), FAIR forskningsdata (HK-dir), som alle har betydning for TILDE-prosjektet. Flere av disse er nevnt i TILDE-dokumentet men konklusjonene fra disse prosjektene er i mindre grad integrert i TILDE, og det kommer ikke tydelig frem hvordan lærdommen, helheten og avhengighetene mellom disse prosjektene skal ivaretas.

I konseptene forslås autoritetsregister gjennom MDM for: «Person», «Organisasjon», «Prosjekt» og «Resultat». TILDE-utredning nevner også «søknader», men anbefaler likevel omfang begrenset til: «Person», «Organisasjon» og «Forskningsprosjekt». Vi vil nedenfor komme med tilbakemelding på noen av de utfordringene vi ser knyttet til nasjonale løsninger for slike registre.

Valg av konsept

OsloMet er positive til at det etableres en felles MDM-løsning for nasjonale registre hos Sikt. Vi har imidlertid noen utfordringer med å se forskjellene på konsept 2 og konsept 3 rent praktisk. Institusjonene er ansvarlige for innholdet de laster opp på nasjonale delingsplattformer, og vil ha ansvaret for datakvaliteten på egne data. At Sikt skal utarbeide nasjonale registre, som de forvalter, kan synes som et forsinkende mellomledd. Her fremstår konsept 3, hvor ulike aktører oppdaterer egne registre og databaser, og hvor det legges til rette for deling av data, gjerne med en felles nasjonal person-ID og organisasjons-ID, som et bedre alternativ. Sikt vil da forvalte et register med nasjonale ID-er, men ikke selve innholdet i registrene. Er det koblingen mellom registre eller innholdet i registrene som utgjør verdiskapingen i prosjektet? Det er behov for en tydeligere beskrivelse av hva som vil være gevinst og hvordan denne skapes, for den enkelte interessent, og for forskningsinstitusjoner spesielt.

Postadresse
PB 4. St. Olavs plass, 0130 OSLO

Telefon
67 23 50 00

Divisjon for FOU, Avdeling for forskning og utvikling

Besøksadresse
Pilestredet 46

Person-ID for forskere

TILDE foreslår å bruke en unik ID for forskere, slik at man slipper å bruke fødselsnummer ved deling av data. For OsloMets vedkommende vil det være en fordel med en unik identifikator for forskere, for eksempel når data hentes fra Forskningsrådets API-løsning. Her er prosjekter noen ganger koblet til et annet nivå i organisasjonen enn der prosjektet er registrert hos OsloMet, og det er et behov for å kunne koble prosjektet til riktig nivå via prosjektleder.

TILDE-KVUen henviser til ORCID, som baserer seg på at forskerne selv registrerer seg og får tildelt en identifikator, og dermed ikke omfatter alle. OsloMet vil her henviser til [IAM-prosjektet](#) i regi av Uninett hvor målbildet er å etablere et master-register i sektoren med en UH-ID som vil identifisere alle ansatte og studenter sikkert og entydig på tvers av alle SAP og FS instansene som er i bruk i UH institusjonene. Det pågår også et datadelingsprosjekt i regi av SIKT som skal realisere konseptet «[Fremtidig deling av data i kunnskapssektoren](#)» som vi anser er helt avgjørende når det gjelder å avstemme og avklare TILDE's målbilde og leveranser inn i et større målbilde for UH sektoren.

En unik ID for forskere er viktig for å sikre at riktig person er registrert, og for å unngå dobbeltregistreringer. Forskere kan ha ulike tilknytninger, herunder flere arbeidsforhold ved ulike institusjoner eller ved samme institusjon. PersonID-en må kunne ta hensyn til dette. Hvis forskere for eksempel skal knyttes til et prosjekt, må man vite hvilken av institusjonene personen har tilknytning til som faktisk som er med i prosjektet. Forskere flytter på seg i forskningssystemet i løpet av sin karriere, og historiske opplysninger om arbeidsforhold vil være interessante¹. Koblingen mellom forsker-ID og et nasjonalt organisasjonsregister blir her sentral.

Sikt skriver i TILDE-KVUen at «*før Personmasteren er etablert bør det ikke gjøres noen grunnleggende endringer (teknologi/ datastruktur/ funksjonalitet) på institusjons- eller forskningsprosjekt-området, ut over å bygge nødvendige tjenester som også kan brukes på ny plattform.*» (s. 41) OsloMet har merket seg denne formuleringen, og stiller seg litt undrende til denne. Vi ser det som uheldig og ikke realistisk at andre aktører skal sitte stille og vente med videreutvikling av sine løsninger mens de venter på en nasjonal person-ID.

Organisasjonsregister

TILDE foreslår å opprette et nasjonalt organisasjonsregister for kunnskapssektoren, noe som innebærer en nasjonal ID-for kunnskapsorganisasjoner. Scopet for etablering av et slikt register er uklart, og fremstår som overlappende med flere initiativ i UH-sektoren, blant annet UH-SAK. Her vil det være behov for en samordning. En nasjonal organisasjons-ID hadde vært en fordel ved deling av data, herunder fra Forskningsrådet, Cristin og lignende, men det løser ikke problemet med hvilket nivå prosjektsøknader og prosjekter er registreres på, for eksempel hos Forskningsrådet, som nevnt over, selv om det vil forenkle delingsprosessen. Det kreves altså en tilpasning og samordning av registre som ligger utenfor Sikts mandat.

Det er viktig å tidlig avklare nivåinndelingen i et nasjonalt organisasjonsregister, samt spesifisering av hvilke enheter som skal inkluderes. I organisasjonsregisteret i dagens Cristin/NVA er dette i stor grad overlatt til organisasjonene selv, og nivåinndelingen i registeret fremstår som noe rotete.

Vi merker oss at Sikt foreslår at infrastrukturen i Cristin/NVA skal legges til grunn for en felles MDM-plattform. Vi ser på dette som problematisk, og noe snevert. Cristin-databasen har sine medlemsorganisasjoner som «grunnsteinen» i sin organisasjon, og favner universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak. Men ikke alle forskningsinstitusjoner i Norge er medlem av Cristin, for eksempel Simula. Samtidig inngår

¹ Forskerpersonalregisteret, som i dag driftes av SSB, inneholder årgangfiler for norske forskere ved universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og helseforetak tilbake til 1977. Registeret er oppdatert annethvert år mellom 1977 og 2007, deretter årlig fra 2007, med 1. oktober som registreringstidspunkt. I IAM-prosjektets målbilde er denne historikken også med – TILDE prosjektet bør koordinere med prosjektleder IAM i SIKT/Uninett, Vegar Forberg.

organisasjoner, i både inn- og utland, som samarbeider med Cristin-organisasjonene om publisering i organisasjonsregisteret. Vi vil argumentere for at Forskningsrådet har ett av de mest komplette organisasjonsregistrene for forskningsutførende institusjoner i Norge; men selv de har ikke alle, da ikke alle virksomheter som driver forskning søker – eller kan søke – forskningsmidler fra Forskningsrådet. En komplett oversikt over organisasjoner som driver med FoU i Norge får man i dag bare ved å samle informasjon fra flere ulike datakilder². OsloMet mener det kan stilles spørsmål om det er hensiktsmessig at Sikt skal drifte et slikt samlet organisasjonsregister³, eller om det heller skal lages en MDM-løsning som samler data fra eksisterende registre, altså konsept 3.

Samtidig er det behov for å hente inn data fra kilder utenfor Norge, herunder EU-kommisjonen. Et nasjonalt organisasjonsregister bør derfor kunne kobles til liknende internasjonale registre. Et europeisk organisasjonsregister, RISIS-orgreg, er allerede utarbeidet⁴ for å fasilitere slike koblinger på organisasjonsnivå.

Prosjekt

OsloMet ser store utfordringer med et nasjonalt autoritetsregister for forskningsprosjekter, og ser det ikke som hensiktsmessig at det utarbeides et slikt register nå. Det er for mange uavklarte momenter knyttet til konseptet «prosjekt» og hvordan innsamling av data til et slikt prosjektregister skal operasjonaliseres.

Manglende definisjon på hva et (forsknings)prosjekt er fremstår som et av de største problemene. Et prosjekt finansiert i en bestemt periode er gjerne en grei forklaring, men her vil mange forskere fort være uenige. Mange vil gjerne mene at prosjektet begynner før finansiering, ja til og med før søknadsskriving. Og når slutter prosjektet? Når finansieringen er slutt? Når man slutter å skrive artikler og bruke dataene fra innsamlingen? Hva med den aktiviteten som foregår utenfor eksternt finansiert aktivitet? Dette er en utfordring som må bli adressert på en god måte, og hvor universitetene og høyskolene må bli involvert ordentlig.

En annen utfordring er hvor prosjektet oppstår – når er det tenkt at et prosjekt skal registreres i TILDE? Et prosjekt oppstår ofte i et fagmiljø, og da før søknad sendes inn; altså et idéstadium. Hvis prosjektene skal registreres tidlig i prosessen, for å få en oversikt over aktiviteten på en institusjon, er det problematisk hvis dette skal lastes opp i en nasjonal database.

Hvem skal ha tilgang til hvilken informasjon om prosjektene? Forskere ved OsloMet har uttrykt skepsis til at prosjektbeskrivelser og annen info på ide- og søknadsstadiet ligger tilgjengelig i forskningsdatabaser grunnet frykten for at noen skal stjele prosjektideene deres. På et nasjonalt nivå ville dette vært spesielt problematisk. Det kan også være prosjekter hvor institusjoner ikke åpent ønsker å dele informasjon grunnet hensyn til personvern, IPR og prosjektpartnere. Dette må tas hensyn til i en nasjonal database. OsloMet insisterer på en gradert tilgang til informasjon om prosjektene, om det blir aktuelt å opprette et nasjonalt prosjektregister. Det er også essensielt at kvalitetssikret informasjon følger prosjektløpet fra start til slutt.

En annen utfordring er knyttet til hvilke institusjoner som har tilgang til detaljert informasjon om prosjektene. Hvis en forsker er tilknyttet flere institusjoner, vil alle institusjonene få tilgang til informasjonen selv om kun en av dem faktisk er partner i prosjektet? Hva hvis forskeren faktisk representerer flere institusjoner i samme

² Forskningsrådet henter opplysninger om virksomheter i næringslivet fra enhetsregisteret i Brønnøysund. De bruker institusjonsregisteret i den nasjonale FoU-statistikken som masterregister for enheter i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, som også inkluderer helseforetakene. Registeret ble tidligere driftet av NIFU, men er nå flyttet til SSB.

³ Hvis Sikt med «nasjonalt organisasjonsregister» mener at de skal forvalte en nasjonal organisasjons-ID, og ikke selve innholdet i registeret, fremgår det ikke tydelig av konsept 2 at det er dette som er hensikten.

⁴ Se Sivertsen og Gunnes (2019): [Koordinering av dataproduksjon og kopling av datakilder om forskning: Rapport fra en arbeidsgruppe](#)

prosjekt? Det er ikke nødvendigvis greit at andre enn den aktuelle forskeren har detaljert innsyn i et prosjekt som eies av en annen institusjon. Slike detaljer må adresseres.

Hvordan tas det hensyn til finansieringskilder utenom de store offentlige kildene? Ved OsloMet kommer store deler av prosjektfinansieringen fra andre kilder enn disse, og det er derfor avgjørende hvordan dette er tenkt operasjonalisert. Hvordan forskningsprosjekter finansiert over interne midler håndteres i et slikt register er også sentralt. Her er TILDE i beste fall svært uklart.

Resultater

Registrering av resultater gjøres i dag via NVI, og OsloMet er positive til at dette fortsetter gjennom NVI. Vi ser det som positivt om det implementeres nasjonale person- og organisasjons-ID-er i NVI, noe som vil gjøre innlegging og uthenting av data for egen institusjon enklere.

Felles standarder og definisjoner

Å beslutte felles standarder og finne felles definisjoner vil ta tid, så å holde seg på et minimum vil gjøre at konseptet kan bekreftes raskere. Det bør for eksempel utformes en felles fagstandard for forskning i Norge, gjerne den som i dag brukes av Forskningsrådet, eller så må man bli enig om hvilken man fagstandard man skal brukes. Det er uheldig at man bruker ulike fagstandarder, slik det gjøres i dag.

Uavhengig av hvilken løsning som velges, er det behov for å se på hvordan man håndterer kunstnerisk utviklingsarbeid, som i dag er bevisst utelatt fra UHR sin definisjon. Kunstnerisk utviklingsarbeid gjenfinnes i liten grad i internasjonale standarder som FORD (OECD) og UNESCOs faginndeling, men er en aktivitet som gjennomføres ved mange universitet og høyskoler i dag.

Avsluttende merknader

OsloMet savner informasjon om hvordan TILDE-prosjektet tenker forskere og administrativt ansatte skal benytte MDM i våre prosesser, og er bekymret for at dette i første omgang fører til mer administrativt arbeid, før det gir gevinster tilbake.

Vi siterer et viktig læringspunkt fra [sluttrapport i prosjektet «Masterdatakilder for forskning»](#):

«Det ble ikke gjort detaljerte kartlegginger om hvordan brukermiljøene skulle bruke masterdatakildene i prosessene sine, og hvilke konkrete gevinster brukermiljøene ønsket å realisere ved hjelp av de nye masterdatatjenestene»

Samtidig henviser vi til Digdir sine nasjonale arkitekturprinsipper for offentlig sektor - særlig prinsipp nummer 1 – for det videre arbeidet i TILDE-prosjektet.⁵

Med hilsen

Yngve Foss
forskningsdirektør

Hebe Gunnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

⁵ [Overordnede arkitekturprinsipper | Digdir](#)